

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

Συνοπτική έκθεση πεπραγμένων τοῦ ἔτους 1991

1) Ἐρευνητικὸ πρόγραμμα Α΄

Σύνταξη Γενικοῦ Εὐρετηρίου Βυζαντινῶν Τοιχογραφιῶν Ἑλλάδος.

Συνεχίσθηκε καὶ φέτος ὁ ἐμπλουτισμὸς τοῦ Γενικοῦ Εὐρετηρίου μὲ νέα Στοιχεῖα ἀπὸ ἀποδελτιώσεις. Ἀπὸ πρακτικὰ Συνεδρίων ἀποδελτιώθηκαν 7 πού τὰ περισσότερα εἶχαν πραγματοποιηθεῖ πρόσφατα. Ἀπὸ βιβλία πού ἀφοροῦν σὲ συγκεκριμένα μνημεῖα ἢ περιοχὲς ἀποδελτιώθηκαν 20. Ἀπὸ περιοδικὰ ἀποδελτιώθηκαν 23. Καινούργια δελτία πού ἔγιναν ἀπὸ αὐτὲς τὲς ἀποδελτιώσεις ἦταν 130. Συγχρόνως διορθώθηκαν ἢ συμπληρώθηκαν μέρος ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντα δελτία. (Ἵπεύθυνη Σταματία Καλαντζοπούλου). Ὁργανώθηκε τὸ Φωτογραφικὸ Ἀρχεῖο καὶ προχώρησε ἡ καταγραφή του.

2) Ἐρευνητικὸ πρόγραμμα Β΄

Σύνταξη καὶ ἔκδοση Εἰδικοῦ Εὐρετηρίου Βυζαντινῶν Τοιχογραφιῶν Ἑλλάδος, τ. 1. Κύθηρα (πρόγραμμα - πιλότος).

Συνεχίσθηκε ὁ ἔλεγχος τῶν κειμένων ἀπὸ τὸν ἐπόπτη τοῦ Εὐρετηρίου ἀκαδημαϊκὸ κ. Μανόλη Χατζηδάκη. Γιὰ τὴν συμπλήρωση τῶν ἀρχιτεκτονικῶν σχεδίων προγραμματίζεται νὰ γίνῃ δεκαήμερη ἐρευνητικὴ ἀποστολὴ στὰ Κύθηρα ἐντὸς τοῦ Δεκεμβρίου, ἐὰν τὸ ἐπιτρέψει ὁ καιρὸς. Τὰ ἔξοδα τῆς ἀποστολῆς θὰ καλυφθοῦν μὲ ἔνταλμα προπληρωμῆς (οἰκονομικὸς προϋπολογισμὸς ἀποστολῆς 256.000 δρχ.).

Ἐπίσης στὰ πλαίσια τῆς ἐπικείμενης ἔκδοσης τοῦ Α΄ τόμου τῆς σειρᾶς «Εὐρετήριο Βυζαντινῶν Τοιχογραφιῶν τῆς Ἑλλάδος. 1. Τὰ Κύθηρα» ἐκδόθηκε εἰδικὸ διαφημιστικὸ δεκαεξασέλιδο φυλλάδιο, ἐνδεικτικὸ τῆς ἐκδοτικῆς ἀλλὰ καὶ ἐπιστημονικῆς ὄψης τοῦ βιβλίου, τὸ ὁποῖο ἀπεστάλη σὲ κάθε ἐνδιαφερόμενο.

3) Ἐρευνητικὸ πρόγραμμα Γ΄

Σύνταξη Εὐρετηρίου χρονολογημένων μὲ ἐπιγραφὴ Βυζαντινῶν Τοιχογραφιῶν τῆς Ἑλλάδος.

Συνεχίζεται ἡ ἐνημέρωση καὶ ἐπεξεργασία τοῦ ὑπάρχοντος ὕλικου (ναοὶ ἀπὸ τὸν 7ο αἰ. ἕως τὸ 1500). Καταρτίσθηκε ἕνας κατάλογος, τῶν χρονολογημένων με ἐπιγραφή τοιχογραφημένων ἐκκλησιῶν τῆς Ἑλλάδος, με βάση τὴ γεωγραφικὴ κατανομή. Ἐπίσης ἔγινε ἕνα εὐρετήριο με βάση τὴ χρονολογικὴ σειρὰ (ὑπεύθυνη Ἰωάννα Μπίθα).

4) Ἐρευνητικὸ πρόγραμμα Δ'

Σύνταξη βιβλιογραφικοῦ δελτίου γιὰ τὴ Βυζαντινὴ τέχνη καὶ ἀρχαιολογία.

Συνεχίσθηκε τὸ πρόγραμμα ποὺ εἶχε ἀρχίσει ἀπὸ τὸ 1990. Μηχανοργανώθηκε τὸ ὑπάρχον ὕλικὸ με εἰδικὸ πρόγραμμα ad hoc στὸν ἠλεκτρονικὸ ὑπολογιστὴ. Μιὰ πρώτη μορφή τῆς βιβλιογραφίας ἐκδόθηκε στὸ «Bibliographie Byzantine, Publications des Byzantinistes Grecs (1975-1990)» με 2.841 λήμματα, ἔκδοση τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπιτροπῆς Βυζαντινῶν Σπουδῶν.

5) Ἐρευνητικὲς ἀποστολές: Βλ. ἀρ. 2. Ἐρευνητικὸ πρόγραμμα Β'.

6) Κονδύλι ἐρευνῶν: Ἐγινε χρῆση μεγάλου μέρους τοῦ κονδυλίου 1990 (χρῆση 1991-1992), ἀξίας 3.400.000 δρχ. Ἐπιχορηγήθηκε τὸ πρόγραμμα: «Εὐρετήριο Βυζαντινῶν Τοιχογραφιῶν — Φάση Β'». Χάριν αὐτοῦ, συνεργάζονται δύο ἀρχαιολόγοι με ἑξαμηνιαία σύμβαση καὶ μία ἀρχιτέκτων.

7) Ὁργάνωση γραφείου: Ἀγοράστηκε μία ἀρχειοθήκη ἀξίας 91.509 δρχ.

8) Βιβλιοθήκη: Ἐμπλουτίσθηκε ἡ βιβλιοθήκη με 33 νέους τίτλους, δωρεὰ τοῦ καθηγητῆ κ. Νικολάου Δρανδάκη.

9) Ἐρευνητικὲς ἄδειες: Ἡ ἐρευνήτρια τῆς Ὑπηρεσίας, κ. Ἰωάννα Μπίθα ἔλαβε τὴ μηνιαία ἐρευνητικὴ ἄδεια καὶ προχώρησε τὴ μελέτη τῆς διδακτορικῆς τῆς διατριβῆς στὴ βιβλιοθήκη τοῦ Dumbarton Oaks στὴν Washington.

Ἡ ἐρευνήτρια τῆς Ὑπηρεσίας, κ. Σταματία Καλαντζοπούλου ἔλαβε τὴ μηνιαία ἐρευνητικὴ ἄδεια καὶ προχώρησε τὴ μελέτη τῆς διδακτορικῆς τῆς διατριβῆς.

10) Δραστηριότητες τῆς ὑπηρεσίας: Οἱ ἐρευνήτριες τῆς Ὑπηρεσίας παρακολούθησαν ἀρκετὰ συνέδρια καὶ σεμινάρια σχετικὰ με τὸ ἀντικείμενο τῶν ἐρευνητικῶν προγραμμάτων τῆς.

— Συνεχίσθηκε και ἐφέτος ἡ ὀργάνωση καὶ ἡ γραμματεία γιὰ τὸ Διεθνὲς Corpus τῶν βυζαντινῶν τοιχογραφιῶν στὸ ὁποῖο πρωτοστατεῖ ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν.

— Ἔστειλε βιβλιογραφικὸ δελτίο γιὰ τὴν ἔκδοση τοῦ Bulletin of British Byzantine Studies.

11) Οἰκονομικὸς Ἀπολογισμὸς : Γιὰ δαπάνες λειτουργίας τοῦ γραφείου, 352.705 δρχ.

12) Δραστηριότητες : Μανόλης Χατζηδάκης, ἀκαδημαϊκός, ἐπόπτης τοῦ Εὐρετηρίου :

— Προχώρησε ἡ σύνταξη τοῦ βιβλίου του «Ἕλληνες Ζωγράφοι μετὰ τὴν Ἀλωση», τ. 2, Κ - Ω, πού δημοσιεύει τὸ Ἐθνικὸ Ἴδρυμα Ἑρευνητῶν.

— Κατατέθηκαν πρὸς δημοσίευση τὰ ἄρθρα του :

«An other icon of Christ at Sinai» γιὰ τὸν τιμητικὸ τόμο τοῦ Kurt Weitzmann.
«Παρατηρήσεις σὲ ἄγνωστο χρησμολόγιο τοῦ Γ. Κλόντζα» γιὰ τὸν τιμητικὸ τόμο στὴ μνήμη Λασκαρίνας Μπούρα.

Ἰωάννα Μπίθα

— Ἔλαβε ὑποτροφία παρακολούθησης τῶν ἐργασιῶν τοῦ XXXVIII Corso di Cultura sull'Arte ravennate e bizantina μὲ θέμα «La Grecia insulare tra Tardoantico e Medioevo».

— Ἔλαβε δίμηνη ὑποτροφία μελέτης στὸ Βυζαντινολογικὸ Κέντρο Dumbarton Oaks στὴν Washington.

— Ἔλαβε μέρος στὸ Ζ' Πολιτιστικὸ Συμπόσιο Δωδεκανήσου, Πάτμος 28-31 Αὐγούστου 1991, μὲ θέμα ἀνακοίνωσης «Τὸ Εὐρετήριο Βυζαντινῶν Τοιχογραφιῶν τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν καὶ τὰ Δωδεκάνησα».

Ὁ Πρόεδρος
Μανόλης Χατζηδάκης
Ἀκαδημαϊκός